

Překladové ekvivalenty anglických významově záporných, ale formálně kladných výrazů (*hardly, seldom*)

Bakalářská práce, Univerzita Karlova v Praze, Filozofická fakulta, Ústav anglického jazyka a didaktiky

Praha, září 2012

Bakalářská práce zkoumá významově záporné, ale formálně kladné výrazy *hardly* a *seldom* a jejich překladové ekvivalenty. V klasifikaci adverbii se *hardly* řadí mezi adverbia vyjadřující míru, *seldom* mezi frekvenční adverbia. V teoretické části se autorka zaměřuje na dva základní typy záporu v angličtině, tj. zápor větný a členský, a popisuje prostředky, jakými se zápor v angličtině vyjadřuje. V případě větného záporu se v angličtině kromě zápornky *not* u slovesa setkáváme se dvěma zvláštními druhy vyjadřování záporu. První typ představují věty s všeobecným záporným kvantifikátorem *no, nobody* apod. (viz. kapitola 2.1.2.1 „Words negative in form and meaning“), druhý typ představují věty obsahující výrazy významově záporné, ale formálně kladné (viz kapitola 2.1.2.2 „Words negative in meaning but not in form“). Kromě adverbii *hardly* a *seldom*, na které se práce zaměřuje, se jedná např. o *few, little* aj. Členský zápor se nejčastěji vyjadřuje pomocí zápornky *not* kladené před jiný větný člen než přísudek nebo pomocí záporných prefixů. Dále autorka zmiňuje problém dosahu negace a dvojznačnosti, které mohou v záporných větách způsobit příslovečná určení a kvantifikátory. V závěru teoretické části je pozornost věnována třetímu, okrajovému typu záporu (tj. predikačnímu záporu), záporu dvojímu a stručně je nastíněn rozdíl mezi strukturou záporné věty v češtině a angličtině.

Práce je metodologicky založena na získání 50 příkladů adverbia *hardly* a 50 příkladů adverbia *seldom* a jejich překladových ekvivalentů získaných pomocí paralelního korpusu *Intercorp*.

V empirické části autorka nejdříve hodnotí četnost obou adverbii. Ukazuje se, že *hardly* se vyskytuje mnohem častěji než *seldom*. Dále se práce zaměřuje na překladové ekvivalenty vět s oběma výrazy. Anglické věty s *hardly* a *seldom* mohou být do češtiny přeloženy jak pomocí kladného, tak záporného slovesa. Proto si autorka všímá nejen překladových ekvivalentů obou adverbii, ale také polarity slovesa. Analýza potvrdila původní předpoklad, že zatímco *hardly* se častěji překládá pomocí záporného slovesa (54%), v případě *seldom* jednoznačně převládá překlad pomocí kladného slovesa (88%). Nejčastějším překladovým protějškem adverbia *hardly* byly výrazy *skoro/téměř* se záporným slovesem, a *sotva/stěží* se slovesem kladným. Naproti tomu adverbium *seldom* je v kladných větách nejčastěji přeloženo pomocí *zřídka* nebo *málokdy*, v záporných větách se vyskytly překladové protějšky *většinou, téměř, skoro nikdy*. Zajímavé je zjištění, že frekvenční adverbium *seldom* si i v překladu ponechává časovou funkci, a nejspíš proto bývají věty se *seldom* překládány pomocí kladného slovesa a odpovídajícího adverbialního výrazu.

Autorka si dále všímala i slov, která adverbia *hardly* a *seldom* modifikují. Analýza ukázala, že v převážné většině případů je modifikováno sloveso, druhým nejčastějším typem je substantivní fráze, dále adjektivum a číslovka. Zde je třeba podotknout, že zatímco v teoretické části autorka uvádí, že tato adverbia mohou modifikovat slovesa, adjektiva a determinátory, v praktické části determinátory již nezmiňuje a řadí tyto příklady pod adverbia modifikující substantivní frázi. Bylo by patřičné, aby v analýze tento svůj krok vysvětlila.

Je třeba ocenit, že se autorka vcelku zdařile vypořádala s poměrně nelehkým tématem záporu, které se v rámci bakalářského studia v seminářích syntaxe vůbec neprobírá.

Při analýze mi však chyběl samostatnější přístup k analýze zkoumaného materiálu, výtky lze mít i k poměrně neobratným formulacím v českém resumé.

Poznámky k jednotlivostem:

- str. 18-19 – podkapitola popisující dvojznačností ve větách se zápornými kvantifikátory je poměrně nepřehledná a matoucí. Např. věty s kvantifikátorem *many/much* ilustrující větný zápor jsou zmíněny v prvním bodu, zatímco členský zápor je zmíněn až na závěr. Příklad na členský zápor s *much / many* zcela chybí.
- str. 32 – mohla byste vysvětlit, co myslíte termínem „expressions of universal meaning“ ve větě „negation is expressed not only through verb but also through expressions of universal meaning“.
- str. 47 – př. 41 – nejedná se o mediopasívum

Gramatika, spelling

- str. 18 – *give rise to ambiguity* (místo *rise ambiguity*); *when determining* (místo *in the determining*)
- časté chyby v interpunkci – str. 13, 15, 16, 18, 19
- str. 33 - *to which they belong* (místo *in which...*)

Závěr:

Přes výše uvedené připomínky splnila bakalářská práce Gabriely Vintrové požadavky kladené na bakalářskou práci. K obhajobě ji doporučuji a předběžně hodnotím jako velmi dobrou.

PhDr. Gabriela Brůhová, Ph.D.

V Praze 2.9.2012